

Sygn. akt IV Ca 527/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2019 roku

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca – Sędzia Renata Wanecka (spr.)

Protokolant st. sekr. sąd. Katarzyna Gątarek

po rozpoznaniu na rozprawie 24 października 2019 r. w P.

sprawy z powództwa G. C., A. Z., A. G. wspólników spółki cywilnej Przedsiębiorstwa Usługowo - Handlowego (...) z siedzibą w T.

przeciwko S. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ciechanowie z 18 kwietnia 2019 r.

sygn. akt I C 1986/18

1. oddala apelację;

2. zasądza od S. K. na rzecz G. C., A. Z., A. G. wspólników spółki cywilnej Przedsiębiorstwa Usługowo - Handlowego (...) z siedzibą w T. kwotę 450 (czteryście pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.

R. W.

Sygn. akt IV Ca 527/19

UZASADNIENIE

W dniu 16 października 2018 r. G. C. i A. Z., A. G., prowadzący działalność gospodarczą jako wspólnicy spółki cywilnej P.U.H. „ (...)” z siedzibą w T. złożyli do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym o zasądzenie solidarnie na ich rzecz od S. K. kwoty 4.038,11 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od 16 października 2018 r. do dnia zapłaty.

Postanowieniem z 23 października 2018 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ciechanowie.

W piśmie procesowym z 21 lutego 2019 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, podnosząc zarzut niedozwolonych klauzul umownych.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie wyrokiem z 18 kwietnia 2019r. zasądził od S. K. solidarnie na rzecz G. C., A. Z. i A. G., prowadzących działalność gospodarczą jako wspólnicy spółki cywilnej P.U.H. „ (...)” z siedzibą w T. 4.038,11 zł z

odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od 16 października 2018r. do dnia zapłaty oraz 1.017 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił:

S. K. 23 sierpnia 2017r. zawarł umowę pożyczki z (...) spółką z o.o. w wysokości 5.250 zł na okres od 23 sierpnia 2017r. do 20 września 2019r. Na powyższą kwotę składają się 3.000 zł z tytułu kapitału pożyczki oraz 2.250 zł prowizji. Oprocentowanie umowne ustalono w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych, uregulowanych w art. 359 § 2 kc.

W dniu 25 sierpnia 2017r. wierzytelność z tytułu ww. pożyczki została przeniesiona na rzecz P.U.H. (...) s.c. G. C., A. Z. i A. G., a następnie 26 sierpnia 2017r. na rzecz Z. Ł..

Powód nabył powierniczo dochodzoną wierzytelność na podstawie umowy powierniczego przelewu wierzytelności z 24 lipca 2018 r.

Z uwagi na brak terminowych wpłat pozwany został wezwany do zapłaty wymagalnych należności.

Pismem z 31 lipca 2018 r. powód złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki. Cała kwota pożyczki stała się wymagalna w dniu 29 sierpnia 2018r. Do dnia wniesienia pozwu pozwany dokonał pięć częściowych wpłat na poczet należności z tytułu ww. umowy pożyczki w łącznej kwocie 1.748,52 zł, które powód zaksięgował na poczet odsetek za opóźnienie liczonych od niespłaconych w terminie rat pożyczki – 17,82 zł , na poczet oprocentowania – 306,67 zł oraz na poczet kapitału pożyczki 1.424,03 zł.

Na kwotę dochodzoną pozwem składają się: 3.825,97 zł z tytułu niespłaconego kapitału pożyczki; 124,07 zł z tytułu niespłaconych odsetek kapitałowych, skapitalizowanych na ostatni dzień obowiązywania umowy pożyczki; 17,63 zł z tytułu niespłaconych odsetek umownych za opóźnienie od niespłaconych w terminie rat pożyczki; 70,44 zł z tytułu odsetek umownych za opóźnienie od niespłaconego kapitału pożyczki, liczonych od dnia wymagalności całej pożyczki.

Dokonując oceny prawnej, Sąd I instancji podniósł, że umowa pożyczki podlega ogólnym przepisom prawa cywilnego (art. 720 – 724 kc). Mają one zastosowanie zarówno w relacjach między osobami fizycznymi, jak i w relacjach przedsiębiorca – konsument. W tym ostatnim przypadku zastosowanie mają ponadto przepisy ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim.

Zgodnie z art. 720 kc przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W ocenie Sądu Rejonowego, powód wykazał, że na podstawie art. 509 kc nabył skutecznie na podstawie umów przelewu wierzytelność przysługującą pierwotnie (...) spółce z o.o. z siedzibą w T. w stosunku do S. K. i wstąpił w sytuację prawną cedenta.

Pożyczkodawca wypełnił w całości swoje zobowiązania wynikające z umowy zawartej 23 sierpnia 2017 r. Zdaniem Sądu I instancji, roszczenie powoda należało uznać za zasadne, zarówno co do należności głównej jak i odsetek umownych za opóźnienie. Szczegółowe warunki udzielenia i spłaty kredytu strony ustaliły w umowie.

W przekonaniu Sądu, zarzut pozwanego, iż powód zastosował w umowie pożyczki niedozwolone klauzule umowne, jest bezpodstawny i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd podkreślił, iż w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U.2018.993j.t.) wprowadzone zostały limity pozaodsetkowych kosztów w związku z określoną umową o kredyt konsumencki. Limit pozaodsetkowych kosztów kredytu, określono jako pewien pułap wyliczany na podstawie całkowitej kwoty kredytu. Całkowita kwota kredytu to maksymalna suma środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt.

Zgodnie z art. 36a ust. 1 ww. ustawy maksymalną kwotę kredytu oblicza się według wzoru: $(...) \leq (K \times 25\%) + (K \times 30\%)$, gdzie:

(...) maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K – całkowita kwota kredytu,

n – okres spłaty wyrażony w dniach,

R – liczba dni w roku.

W rozpoznawanej sprawie wyliczenie maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu według powyższego wzoru przedstawia się następująco: $(3.000 - \text{kwota kredytu} \times 25\% = 750) + (3.000 \times 758 - \text{okres spłaty wyrażony w dniach} : 365 - \text{ilość dni w roku} \times 30\% = 1.869,04)$.

Maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu przy kwocie pożyczki w wysokości 3.000 zł udzielonej na okres 758 dni wynosi 2.619,04 zł = $(750 + 1.869,04)$.

Ustalona przez powoda prowizja w wysokości 2.250 zł nie przekracza maksymalnej kwoty pozaodsetkowych kosztów kredytu i została ustalona zgodnie z art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Ponadto zgodnie z art. 36a ust 2 ww. ustawy pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu. Jak wynika z umowy pożyczki z dnia 23 sierpnia 2017r. pozaodsetkowe koszty w niej wskazane nie przekraczają również całkowitej kwoty udzielonej pożyczki w wysokości 3.000 zł.

Zasadne jest również roszczenie powoda w zakresie zasądzenia odsetek w łącznej kwocie 212,14 zł. W § 2 pkt 2 umowy pożyczki strony ustaliły, iż od kwoty niespłaconego w terminie zadłużenia przeterminowanego pożyczkodawca nalicza odsetki za opóźnienie według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej w stosunku rocznym dwukrotność wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie uregulowanych w art. 481 § 2 kc, przy czym ich jednokrotność jest równa sumie stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych. W dniu zawarcia umowy odsetki od zadłużenia przeterminowanego wynosiły 14% w stosunku rocznym. Ponadto zgodnie z § 9 pkt 4 ww. umowy w przypadku wypowiedzenia umowy od całego pozostałego do zapłaty kapitału pożyczki, pożyczkodawca nalicza i pobiera odsetki według stopy procentowej określonej dla zadłużenia przeterminowanego.

Strona powodowa wykazała swoje roszczenie zarówno co do zasady, jak i wysokości co do kwoty 3.825,97 zł z tytułu niespłaconego kapitału pożyczki, odsetek w łącznej kwocie 212,14 zł. W związku z powyższym, Sąd Rejonowy zasądził w pkt I wyroku kwotę 4.038,11 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 16 października 2018 r., przy czym cała kwota pożyczki stała się wymagalna w dniu 29 sierpnia 2018 r. po upływie okresu jej wypowiedzenia.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 kc.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc.

Apelację od wyroku złożył S. K., zaskarżając go w punkcie I ponad kwotę 1.788,11 zł oraz w punkcie II i zarzucił:

- art. 233 § 1 kpc poprzez naruszenie przez Sąd obowiązku rozpoznania całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i nieuwzględnienie zarówno podstawy umownej, jak i prawnej do niewłaściwego naliczenia pozwanej opłaty prowizyjnej; błędne uwzględnienie przyznania przez pozwanego okoliczności faktycznych uzasadniających naliczenie pozwanej opłaty prowizyjnej; błędne przyjęcie przez Sąd treści warunków umowy łączącej strony poprzez wskazanie, iż zawarta umowa nie zawiera niedozwolonych klauzul umownych;

- art. 328 § 2 kpc poprzez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawa;

- art. 385¹ kc – (...) kc o niedozwolonych postanowieniach umownych poprzez: błędne uznanie, że nie zachodzą żadne wątpliwości w zakresie podstaw ukształtowania zapisów odnośnie prowizji zawartej w umowie, podczas gdy zarówno podstawy jej naliczenia, jak i wysokość, wynikające z zawartej przez pozwaną umowy - budzą zastrzeżenia;

- art. 385¹ § 1 kc poprzez jego nieuwzględnienie, podczas gdy postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy;

- art. 6 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i wskazanie, iż pozwana nie zdołała wykazać zastosowania niedozwolonych klauzul umownych.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę wyroku w części poprzez oddalenie powództwa co do kwoty 2.250 zł, ewentualnie co do kwoty 1.218,75 zł, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi Rejonowemu w Ciechanowie oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w całości akceptuje ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu I instancji, przyjmując je za własne.

Sąd Rejonowy nie dopuścił się obrazy art. 233 kpc.

Zgodnie z tym przepisem, Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sprawdzeniem tego, czy Sąd należycie wykonał obowiązek wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego jest uzasadnienie orzeczenia, w którym zgodnie z art. 328 § 2 kpc winien się on m.in. wypowiedzieć, co do faktów, które uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodem odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 1974 r. I CR 117/74 - LEX nr 7451).

Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo -skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Aby zatem zarzut odnoszący się do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów mógł zostać uwzględniony, nie wystarczy przedstawić alternatywny stan faktyczny; należy podważyć prawidłowość dokonanej przez sąd oceny dowodów, wykazując, że jest ona wadliwa lub błędna.

Sąd Okręgowy podziela ocenę Sądu Rejonowego, że postanowienie umowy, które przewidują obowiązek poniesienia prowizji, nie powinno być traktowane jako niedozwolona klauzula umowna. Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc, postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Przesłanki „sprzeczności z dobrymi obyczajami” i „rażącego naruszenia interesów konsumenta” muszą być spełnione łącznie. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać wprowadzenie do umowy klauzul godzących w równowagę kontraktową. Rażące naruszenie interesów konsumenta polega natomiast na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na jego niekorzyść. W wyroku z 13 października 2010 r. (I CSK 694/09, L.) Sąd Najwyższy zauważył, że z reguły rażące naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami, rażąco narusza ten interes.

Istotą dobrego obyczaju jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. Sprzeczne z dobrymi obyczajami są zatem takie działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowania stosunku zobowiązaniowego niezgodnie z zasadą równorzędności stron. Za naruszenie równowagi kontraktowej, jako na przejaw naruszenia dobrych obyczajów, należy przyjąć takie działania, które potocznie określane są, jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania.

Ocena rzetelności określonego postanowienia wymaga zatem rozważenia indywidualnego rozkładu obciążeń, kosztów i ryzyka, jakie wiążą się z przyjętymi rozwiązaniami oraz zbadania, jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone. W mechanizmie kontroli klauzul, istotny jest charakter stosunku prawnego regulowanego umową, który usprawiedliwiać może zastosowaną konstrukcję i odejście od typowych reguł wyznaczonych przepisami dyspozytywnymi.

Przenosząc te uwagi na grunt niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy uznał, że pozwany w istocie nie podjął żadnej próby udowodnienia, że bez zamieszczenia postanowienia dotyczącego ubezpieczenia pożyczki, nie doszłoby w ogóle do zawarcia umowy. Ponadto postanowienia umowne sformułowane są czytelnie, a S. K. nie podnosił, że został wprowadzony w błąd, czy też nie był zorientowany, jakie obowiązki obciążają go w związku z zaciągnięciem pożyczki, poza samą spłatą kapitału. Biorąc pod uwagę wysokość udzielonej pożyczki, prowizję oraz okres spłaty, nie można stwierdzić, że poprzednik prawny powodów działał niezgodnie z dobrymi obyczajami. Zabezpieczenie swoich interesów poprzez obciążenie prowizją było w tych okolicznościach świadczeniem ekwiwalentnym.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy oddalił apelację, stosując art. 385 kc.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc, przy czym wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powodów Sąd ustalił na podstawie § 10 ust. 1 pkt. 1) w zw. z § 2 pkt. 3) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

R. W.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć (...)

12 listopada 2019r.

R. W.